

Richard Powers: Suopeus | Maailmankirjat

RISTO NIEMI-PYNTTÄRI

Richard Powers on kirjailija, joka on kiinnostunut kovien ihmistieteiden uskomattomista savutuksista ja käsittelee niitä romaaneissaan. *Suopeus* ottaa aiheekseen onnellisuusgeenin. Thassa, nuori algerialaisnainen, on perinyt onnellisuuden geeneissään. Hän on luonteeltaan siis valoisa ja onnellinen. Erittäin traagisesta siirtolaistaustastaan huolimatta hän ei kärsi traumaattisista muistoista, päinvastoin, hänen seuransa saa myös muut tuntemaan olonsa mukavaksi. Siksi hän saa opiskelijaystäviltaan kutsumanimen Neiti Suopea.

Onnellista ja hyvää ihmistä käsittelevien romaanien klassikko on Dostojevskin *Idiootti*, mutta Powersin *Suopeus* ei ole sille sukua, pikemminkin etäisesti mieleen tulee Albert Camusin *Onnellinen kuolema*, ja sekin ehkä vain siitä syystä, että molemmissa onnellisuus ja traagisuus liitetään algerialaiseen kulttuuritaustaan.

Thassa opiskelee videotaidetta ja luovaa asiakirjoittamista yhdysvaltalaisessa yliopistossa. Ei ole sattuma, että opiskelijaryhmät, joihin hän sattuu mukaan, ovat aina erittäin onnistuneita ja ihmiset kiintyvät Thassaan. Tuo hyväntuulisuus kiinnittää myös opettajan huomiota, ja ennen pitkää Thassan geeniperimä on kartoitettu. Alan huippututkija aavistaa löytäneensä Thassasta todisteen siitä, miten onnellisuusgeeni vaikuttaa.

Richard Powers itse on teettänyt itsestään geenitutkimuksen, jossa hänen perimänsä on kartoitettu mahdollisimman tarkasti. Hän on lukenut omaan lahjakkuuteensa ja heikkouksiinsa, sairauksiin ja kykyihin liittyvän kartoituksen ja kirjoittanut siitä esseen "The Book of Me".

Onkin kummallista, että kirjailija oman geenikartoituksen herättämät kysymykset eivät ole vaikuttaneet enempää Suopeus –romaaniiin. Ellei sitten Powersin lahjakkuusgeeni ole romaanissa muuntunut onnellisuusgeeniksi. Powers itse vaikuttaa tosiaankin erityislahjakkuudelta, jolle ei ole lainkaan vaikeaa liikkua genetiikan, aivokemian maailmoissa.

Powersin edellinen romaani *Muistin kaiku oli loistava teos*, jonka tieteellinen ydin käsitteli aivokemiaa ja vaikka siinä vähäteltiin ja jopa pilkattiin terapian mahdollisuuksia. Päänsä onnettomuudessa telonut mies kehitteli parantuessaan itselleen varsin kummallisella tavalla sekä ihmissuhteensa että todellisuuden. Terapia esitettiin hölynpölynä ja oikea lääkityskemia ainoana tienä – tästä huolimatta romaani vei lukijan varsin onnistuneella tavalla noihin päähenkilön hämmentäviin mielikuviin.

Myös *Suopeudessa* psykologinen apu kuvataan merkityksettömänä. Thessa joutuu vaikeuksiin onnellisuutensa ja hyväntahtoisuutensa vuoksi. Samoin kuin hänen isänsä, joka surmattiin koska tämä ei liiallisen optimisminsa vuoksi älynnyt paeta ajoissa Algerista, samoin Thessa joutuu median uhriksi hyväntahtoisuutensa vuoksi. Silti kysymys onnellisen ihmisen tarvitsemasta terapiasta, jotta hän osaisi sovittaa onnellisuutensa ja todellisuuden

tajuun, jää romaanissa huomiotta. Romaanin psykologi pohtii Thessan kautta vain omaa ammattietiikkaansa.

Suopeus –romaanin vaikuttaa epäonnistuneelta, se ei vie onnellisuuden mielikuviin, se ei käsittele onnellisuuden ja todellisuudentajun jännitettä. Näin teos hukkaa olennaisen kysymyksensä onnellisuusgeenistä, hyvän alkuosan jälkeen se luisuu käsittelemään kaikkein tavanomaisinta asiaa, eli kuuluisuutta ja mediaa. Näin romaanin varsinainen aihe ei ole sen kummempi, kuin se kaikkein tavallisin: mitä onnellisuusgeeninsä vuoksi mediapyöriytykseen joutuneelle Thessalle tapahtuu.

Richard Powersin kirjoittamiskäytäntö hyödyttää aikamme huipputeknologiaa. Hän on kertonut käyttävänsä digitaalista äänentunnistinta, joka muuttaa hänen puheensa kirjoitukseksi. Aamuisin hän pysyttelee vuoteessaan ja höpisee tarinoitaan diginauhurille, sitten hän antaa tietokoneen muuttaa puheen tekstiksi, jota alkaa muokkaamaan romaaniksi. Ehkä tästä johtuu, että Powers kirjoittaa nykyään maailman pisimmät romaanit – vähintään viissataasivuinen joka vuosi. Voi vain toivoa, että kääntäjä ei tee vanhanaikaista käsityötä, vaan että myös Raimo Salmisella on oma äänentunnistimensa, niin että hän voi englantia lukiessaan puhua suomea.

Liian runsaasta tekstituotannostaan huolimatta Powers on myös kertojana suvereeni, mutta vain paikoin. [Laulut, joita lauloimme –romaanissa on ainutlaatuisen hienoja klassisen laulun kuvauksia.](#) Muistin kaiku –romaanissa on jaksoja joissa muistia kuvataan hienosti aivokemian kaikuna. Mutta *Suopeudesta* ei löydy kuvausta siitä, millaista on olla onnellisuusgeenin omaava Thessa. Tämä johtuu kerronnallisesta ratkaisusta, Thessa kuvataan vain ulkoisesti, hänen mieleensä lukijalla ei ole pääsyä. Aihe olisi kuitenkin ollut sellainen, josta Powersilla olisi ollut potentiaalia sanoa paljonkin ja nimenomaan sisäisen kokemuksen kannalta.

Richard Powers: *Suopeus* suom. Raimo Salminen, Gummerus 2011